

כך בכתב יד: "הרגלים... עלשן סגרות בודדות, לא שותה אלכוהול"
ושורות זהות בדפוס: "מהרגליו - עלשן סגרות בכמות רבה. אינו צורך
אלכוהול. גם קודם לשורה זו: בכתב יד: "המשפחה כולם בריאים". בדפוס:
"במשפחתו - כולם בריאים". ר' נספחים ג (ה) (1) - (ג) (ה) (2) החלק
הרלוונטי מודגש.

יודגש כי על טעות זו הסתמך מומחה בית המשפט פרופ' בלום בחוות דעתו
בקובעו שהטיכון האישי של העותר היה גבוה, בהיותו מעשן כבד, על בסיס
המסמכים שהומצאו לו.

ובית הדין הארצי קיבל את דעת המומחה הרפואי כנדון ללא שקלא וטריא.

מובן שנית הדין לא התייחס, לטענת העותר בדבר הטעות שבעבר הרפואי.
דהיינו כי העותר אינו מעשן כבד. לא זו אף זו, בית הדין לא השית את
ליבו, כי במקרים חמורים הרבה יותר של עבר רפואי שהוכח כי היה לקוי
כגון, אשפוזים וכאבים קודמים ועישון של 40-50 סיגריות קודמות. בכל
זאת הוכרה התאונה כתאונת עבודה, כאמור בפסקי הדין המצורפים לעתירה
זו. דן לצחק, הורנשטיין, עזבון שלמה חוטר ויוסף לוי.

9.7 יודגש כי, גם שלוש השיליים של :

א. העדר כאבים מבשרי האוטם בטמוך לאירוע

ב. העדר ארועים חריגים אחרים,

ג. עתוי של הופעת האוטם כולו כשעה לאחר הארוע (סמיכות הזמנים)

במקרה הפרטיקולרי של העותר לא זכו שקולים אילו, לשום התייחסות בפסק
דין של המש"ב מט' 1, לא מניה ולא מקצתיה.

שיקולים אלו הם שהכריעו בפסקי דין אלו שבהם, העבר הרפואי שהוכח על
ידי הביטוח הלאומי היה חמור לעומת העותר, ובכל זאת התאונה הוכרה
כתאונת עבודה.

כך למשל, אם ננתח כראוי, את חוות דעת המומחה הרפואי של בית המשפט שתלה את הקולר של אוטם שריר הלב, במאמץ הפיזי הרב בעבודה, של העותר אזי יעלה כי זוהי הסיבה בילתה לא היה מתרחש התקף האוטם ביום 19.9.84, במיוחד לאור אבחוננו בדבר הקשר הסיבתי וסמיכות הזמנים. במלים אחרות: לא היה מאמץ גופני רב בבית, לפיכך לא היה ארוע אחר שיכול היה להביא לאוטם ביום 19.9.84, מלבד המאמץ הפיזי הרב בעבודה.

ברי, איפוא, כי לאחר ישום השקולים הנ"ל במקרה דנא, מן הדין היה להכיר בתאונה כתאונה הקשורה סיבתית לעבודה ולכן כ"תאונת עבודה".

היינו: לאחר שיאומץ הקשר הסיבתי הרפואי (ללא אימוץ הקביעה הרפואית בדבר מידת ההשפעה) בתוספת מבחן סמיכות הזמנים (עתוי הופעת האוטם חצי שעה לאחר הרמת החבילה) אי הופעת כאבים לפני הארוע, ואי התרחשות ארועים חריגים לפני המאמץ הפיזי הרב בעבודה: מכל השיקולים הנ"ל יוסק הקשר הסיבתי המשפטי גם במובן סיפת סעיף 39 לחוק הביטוח הלאומי.

9.8 מסרת סיפת סעיף 39 לשלול את הקשר הסיבתי המשפטי בית התקף הלב לבין העבודה.

ראשית, ייאמר מליד, כי הסיפא של סעיף 39 לחוק הביטוח הלאומי (אם הוכח, על ידי המוסד לביטוח לאומי) מסרתה לשלול לחלוטין את הקשר הסיבתי המשפטי בין העבודה לבין התאונה, שהרי תאונה שארעה תוך כדי העבודה, הקשורה בקשר סיבתי לעבודה תוכר כתאונת עבודה.

למרבה הפלא, לא שם לב בית הדין לעבודה, כי ברציו של פסק דינו (עמוד 4 בסוף) קבע דבר והיפוכו.

והכוונה לדברים שנאמרו בסוף פסק דינו (נספח א'), שם קבע בית הדין הארצי, כי התאונה ארעה תוך כדי עבודה וקיים קשר סיבתי, אך לא תוכר כתאונת עבודה, בשל תנאי סיפת סעיף 39 לחוק הביטוח הלאומי.

ממה נפשך? אם קיים קשר סיבתי בין הארוע בעבודה לבין הופעת האוטם, אזי לא מנקיילים תנאי סיפת סעיף 39 הנ"ל, באשר ברור כי עצם הגרימה להקדמת המועד להופעת האוטם אינה השפעה פחותה - לשון סעיף 39 הנ"ל.

ואם הוכחו תנאי טלפת טעיף 39 הנ"ל, הרי שלא עלה בידי המוסד לביטוח לאומי, לשלול את הקשר הסיבתי בין התאונה שארעה תוך כדי עבודה, לבין העבודה.

שהרי כל מטרת טעיף 39 הנ"ל הינה לקבוע כללים (חזקה) בדבר שאלת הסיבתיות.

העותר מעלה תמיהה, שמא נשכח הדבר מעם בית הדין הארצי לעבודה בפסק דלנו ?

שבית, כאשר המומחה הרפואי קובע, כל קלים קשר סיבתי בין הארועים בעבודה, לבין בוא האוטם במועד שבא. אין לשאול אותו (או להתליחס לתשובתו) "האם השפעת ארוע העבודה פחותה מהשפעת הנתונים האישיים על בוא האוטם". די בסקירת גורמי הסיכון בעבר הרפואי.

שאלה זו נפטלה על ידי בית הדין הארצי לעבודה, בפרשת דן יצחק בעמ' 413-414.

וכן נקבע גם בפד"ע מח/0-137 מדלן נתנאל נ' המוסד לביטוח לאומי, פד"ע יח 82,78.

חוסר ביטוח לחוות דעת המומחה מסעם בית המשפט והעדר שקלא וטריא של בית המשפט בנקודה זו.

יש לבדוק האם המומחה הרפואי שמונה על ידי בית המשפט, ביסס את חוות דעתו ואם לא עשה כן המומחה הרפואי, יערוך בית הדין עצמו, את השקלא והטריא בנושא הרפואי. כך למשל בפרשת יהודית ורד (נספח ו' לעתירה) בע"מ 192: הרופא שלל את הקשר הסיבתי מכל וכל, וסירב להשיב לשאלות ההבהרה. התנגדותו להשיב לשאלות ההבהרה התקבלה בבית הדין האזורי, ובכל זאת קבע בית הדין הארצי שקיים קשר סיבתי. זאת, על סמך חוסר ביטוח חוות דעתו של המומחה הרפואי, ועל סמך הספק הפועל לצד המבוטח.

יתר על כן, על בית הדין לשים לב, כי רצוי להעדיף אסכולה רפואית המיטיבה עם המבוטח, על פני אסכולה רפואית המרעה עמו, וכן כי כל ספק יפעל לטובת המבוטח, דב"ע לא/0-66 אשכנזי נ' המוסד לביטוח לאומי, פד"ע ג' 50,47.

בית הדין לא ערר שקלא וטריא רפואי, ולא יישם את האסכולה הרפואית המיטיבה עם המבוטח.

התעלמות משיקול רלבנטי נוסף

10. העותר יטען כי בית הדין הארצי לעבודה לא העניק משקל ראוי לשיקול: ש די בהחשת בוא האוטם במועד שהגיע, כדי שיוכח הקשר הסיבתי (ע"מ 321) בין הארוע לתאונה והתאונה תוכרז כתאונת עבודה.

בפרשת דן יצחק עמ' 413 - די היה בתשובה הרפואית, כי האירוע בעבודה, החיש את בוא האוטם, אצל האדם עם סיכון אישי גבוה מאוד. אף אם המומחה הרפואי השיב כי, אין אפשרות לקבוע חד משמעית האם בוא האוטם היה נדחה למועד מאוחר יותר כלשהוא, ואין להניח שהאוטם לא היה בא כלל. ובכל זאת הוכרה התאונה כתאונת עבודה.

התעלמות ממטרת החוק לביטוח לאומי

11. העותר יטען, כי בית הדין הארצי לעבודה, טעה טעות מהותית משפטית, בהתעלמו ממטרת החוק לביטוח לאומי (חוק סוציאלי) הנ"ל, ומטרת סעיף 39 הנ"ל לקבוע חזקת סיבתיות לטובת המבוטח.

ראה דב"ע מו/154-0 ברוך שלום נ' המוסד לביטוח לאומי פד"ע יח' 332 (ראה סקירה בסעיף 7.2 (5) לעתירה).

וכן ראה דב"ע לא/66-0 כוכבה אשכנזי נ' המוסד לביטוח לאומי פד"ע ג' 47, 52 שט נאמר כי:

קשר סיבתי שיהיה בו כדי להניח את הדעת לענין זכאות מכח חוק הביטוח הלאומי, יכול ולא יטפיק לענין אחר; כגון הוכחת עבירה פלילית או זכאות בנזיקין אזרחיים; בכל מקרה תשקול גם מטרת החוק ומהותו.

ולכן מבחן ליישום הקשר הסיבתי לצורך סעיף 39 לחוק הביטוח הלאומי אסור שהיא נוקשה ואין לכלוא אותו בתוך ההגדרה שבחוק.

ויתרה מזאת, כל ספק יפעל לטובת המבוטח (ראה פרשת יהודית ורד נספח ו' לעתירה בעמוד 192) בית הדין הארצי לא איזכר אפילו עקרון זה.

הבסיס העובדתי לעילות החריגה מסמכות

חריגה מסמכות, בהתערבות שלא כדין וללא מתן זכות סיעון בממצאים

עובדתיים של הערכאה דלמטה.

12. בית הדין האזורי (להלן: ב"מ"ש קמא) קבע עובדות המקרה לאחר שמיעת העדויות בתיק (רצ"ב פסק הדין של בית הדין האזורי בנספח (ג) (א) לעתירה) כדלהלן:

"התובע עבד בתעשייה האווירית בלוד מאז שנת 1974 ועבודתו הרגילה היא נהיגת טריקטור ותום לעגלה, והובלת משאות בין מחסנים בשטח המפעל. תפקידו (הוא) גם להעמיס ולפרוק מטענים. ביום 19.9.84 בבוקר הורה מנהל העבודה לתובע להעמיס ציוד למחסנים. המטען הכיל ברזלים ובתוכם חבילות כבדות במיוחד (מעל 30 ק"ג האחת!) התובע פירק את החבילות ונשא אותן ליעדו."

(היעד הרגיל של רב החבילות היה העמסתן על עגלות באותה קומה).

"כחצי שעה לאחר תחילת העבודה, הרים התובע חבילה כ ב ד ה ב מ י ו ח ד שנועדה למחסן ב ק ו מ ה ש ל י ש י ת ב ע ת (הלינו בו זמנית, הערת ב"כ העותר) שעלה במדרגות חש כאבים בחזה. התובע לא הבין משמעות הכאבים והמשיך בעבודתו, כשהכאבים מתחזקים, הוא כוסה בזיעה ונעשה חיזור. משהתגברו הכאבים, פנה למרפאה במפעל. שם נבדק על ידי רופא, אשר קבע כי, התובע לקה בהתקף לב. הרופא הזמין אמבולנס, אשר פלנה אותו לבניה"ח."

זאת כאמור צוטט בפסק דינו של המשיב מס' 1.

13. אשר לעובדות המקרה, הסכימו באי כוח הצדדים, כי נפלה טעות בפסק הדין של בית הדין האזורי. בית הדין האזורי קבע בפסק דינו כי "התובע אושפז יומיים לפני קבלת האוטם עם תלונות על כאבים בחזה".

רזוהי ההנמקה היחידה עליה השתית בית הדין האזורי את דחילת התובענה של העותר. בכך הכיר גם בית הדין הארצי עצמו.

ראה פרוטוקול הדיון בערעור, המצ"ב כנספח ז' לעתירה, עמוד 1 שורה 13, עמ' 3 שורה 3-4.

בית הדין הארצי (המשיב מס' 1) פסק כי בית הדין האזורי, טעה כאשר קבע, כי הכאבים מבשרי האוטם הופיעו יומיים לפני הארוע בעבודה, ואף גרמו לאישפוז העותר יומיים לפני הארוע בעבודה. "הטעות נובעת מכך, כי המערער אושפז יומיים במחלקה אחת: (טיפול נמרץ, ד.לרר, ר.אלדור) ולאחר מכן הועבר למחלקה שניה. [מחלקה פנימית]

על כן, משנרשם במחלקה השניה על הופעת כאבים יומיים קודם לכן, הכוונה היתה לכאבים שהופיעו ביום 19.9.84 תוך כדי העבודה, ואשר מליד לאחריהם אושפז".

כיצד נפלה הטעות? ככל הנראה, נעלם מעיני בית הדין האזורי המסמך הרפואי (שהוצג כראיה) מיום הארוע, ולכן סבר שהמסמך מיום 21.9.84 הוא המסמך מיום הארוע. זוהי טעות בקריאת התאריך על גבי המסמך. (בתוספת טעות בהדפסה ראה טעיף 9.6.2 בעתירה לעיל). ר' גם בפרוטוקול הדיון, נספח ז' לעתירה, עמוד 2 שורות 3-5.

בית הדין האזורי לעבודה קיבל טענת העותר בערעור (מצ"ב הודעת הערעור כנספח ג' לעתירה) כי בית הדין האזורי טעה טעות משמעותית בפסק דינו ועליה ביסס את הרציו של דחילת התובענה. (בכך הודה גם בית הדין הארצי עצמו).

הפועל היוצא, המתבקש היה איפוא, כי משהוכחה הטעות המשמעותית של בית הדין האזורי, מן הדין היה לקבל את ערעור העותר, להכיר בארוע כתאונת עבודה.

14.

14.1 ברם, בית הדין הארצי לעבודה בפסק דינו, (המצ"ב כנספח א') מצא לנכון, להעתיק לחלק מטענות המשיב מס' 2, שהועלו בעל פה, רק בערעור, והתערב בקביעת עובדות אחרות, מאשר אלו שקבע בית הדין האזורי, ואף התערב בקביעת המהימנות של העדים, מבלי לבקש להעידם שוב מלפניו.

כל זאת, מבלי שהוגש ערעור שכנגד על העובדות של הערכאה דלמטה, עפ"י עקרונות סדר הדין, ועקרונות שבבסיס דיני הראיות המחייבים את בית הדין הארצי לעבודה.

14.2 במה זברים אמורים ?

בתשובה בכתב של המשיב מס' 2 (ביטוח לאומי), המצ"ב כנספח ד' לעתירה, התליח המשיב מס' 2, אך ורק לבקשתו לאשר את העובדות של בית הדין האזורי כפי שנקבעו, ובמיוחד לעניין "העובדה שהופיעו כאבים מבשרי האוטם יומים לפני הארוע בעבודה".

האם ייתכן שב"כ המשיב מס' 2 יבקש בכתב, לאשר את עובדות הערכאה דלמטה במיוחד, ובעל פה יחזור בו ויבקש לשנותן. מבלי שהתנגדות ב"כ העותר לכך התקבלה (ראה עמוד 2 בפרוטוקול שורה 2) ומבלי שניתנה זכות טיעון והעדת עדים נאותה לב"כ העותר, על מנת להתגונן מפני כך ???

14.3 כאמור בסעיף 6 לעתירה זו, בית הדין הארצי לעבודה דחה בשתי ידיים את הטענה העובדתית היחידה עליה התבסס המשיב 2 (ביטוח לאומי). ובמועד הדיון, הטכנים לפתע ב"כ המשיב מס' 2, כי טענה עובדתית זו אין לה רגליים.

14.4 העותר טען, בהתבסס על האמור בסעיף 7 לעתירה, כי המוסד לביטוח לאומי שונה חזית בטענותיו העובדתיות שלא כדין, היינו, שלא לפי עקרונות סדר הדין ודיני הראיות. בית הדין הארצי לעבודה התיר את שנוי החזית, ללא הנמקה מיוחדת וחרף התנגדותו של ב"כ העותר. לא זו אף זו, בית הדין הארצי לעבודה, לא איפשר לב"כ העותר להתגונן כראוי כנגד שנוי חזית זה. (אשר לטענת שנוי החזית ראה עמוד 2 שורה 2 לפרוטוקול הערעור נספח ז').

כגון: להעיד שנית את העותר ו/או עדים אחרים שיבהירו את העובדות לאמיתות, ובכך היתה פגיעה בכלל הצדק הטבעי.

זאת במיוחד לאור העובדה שעליה הוסכם בדיון בערעור, שב"כ המשיב 2 מטעמים השמורים עימו לא חקר בחקירה נגדית את עדי העותר (ואת העותר עצמו) בענין כבודתה המיוחדת של החבילה. ר' נספח ז', פרוטוקול דיון ע' 3 שורה 8-12.

יוטעם ס' בית הדין הארצי תיקן את העובדות, מבלי שנתבקש לכך בחלקו, ובכך טעה שוב גם לגופו של ענין.
יודגש שוב, כי בית הדין הארצי התעלם מההלכה פסוקה בדבר תקון עובדות של ערעור, רק לאור הוכחות בעליל למהות התקון ולא תמיהות גרידא. (ראה פסק דין מגן נ' בכר בסעיף 2.1. לעתירה)

14.5 להלן יטענו טענות באשר לנתוח העובדות הנכון לגופו של ענין.

14.6 אשר לסעיף 4 בפסק הדין של המשיב מס' 1:

(א) העותר כן הרים את החבילה לבד - עובדה מהותית זו תוקנה בערעור שלא כדין, ותוך פגיעה בכללי הצדק הטבעי.

הקביעה כי העותר לא הרים את החבילה לבד סותרת, ברחל ביתך הקטנה, את קביעתו של בית הדין האזורי לעבודה.
שהרי, כפי שאישר בית הדין הארצי לעבודה עצמו בפסק דינו, (עמוד 1):
העובדות כפי שנקבעו על ידי בית הדין האזורי היו, שהעותר הרים את החבילה הכבדה במיוחד לבד, והביא אותה לייעדה בקומה השלישית.

(ב) מה הבסיס לתיקון עובדה כה מהותית על ידי בית הדין הארצי לעבודה, והאם נתבקש לכך על ידי המשיב מס' 2?

(ג) ב"כ המשיב מס' 2 (ביטוח לאומי) ביקש מבית הדין הארצי, בעל פה מאוחר בערעור, כי יתוקנו עובדות המקרה כך שיקבע כי העותר עבד יחד עם עובד שני, בעבודת העמסת מכלול החבילות - ולא החבילה הספציפית אותה נשא לקומה ג' לבד. (ראה תצהירי העותר והעד, מצ"ב כנספח יא' לעתירה)

(ד) העותר מעולם לא הכחיש כי נהג לעבוד עם עובד שני בעבודה זו, אולם בית הדין האזורי קבע כי את החבילה הכבדה במיוחד נשא לבד, (כמו גם את ייתר החבילות), ולא בכדי, וכל כך למה?

היה ברור לבית הדין האזורי משמיעת העדים בתיק, כי החבילות הכבדות במיוחד, הורמו לחלופין. כלומר: כל אחד נשא כל חבילה בנפרד, אך על פרווינקט העמסת החבילות עבדו שני עובדים יחד.